

ВИКОРИСТАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ІДЕЙ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Р.В. Котюк, студент

А.Ю. Пилипенко, студентка

Сумський державний університет

У статті проведено аналіз концептуальних ідей системного підходу, описано світ з погляду безкінечної множини систем різних рівнів та природи, обґрунтовано роль системного підходу у процесі стратегічного управління організацією та забезпечення її довгострокового розвитку

У сучасних умовах господарювання важливим завданням успішного менеджменту організацій є забезпечення довгострокового розвитку останніх. Реалізація цього завдання передбачає пошук джерел розвитку, які означають якісні перетворення і структурні зрушення в об'єкті управління. Вищезазначені джерела розвитку покликані стати надійними засадами функціонування компаній у довгостроковій перспективі. Пошук джерел розвитку компанії має базуватися на використанні основних положень системної методології. Саме використання системного підходу дозволить провести комплексний аналіз об'єкта управління та ідентифікувати внутрішню спрямованість і зовнішні можливості його розвитку. Всеосяжний системний аналіз передбачає, перш за все, дослідження фундаментальних засад розвитку, що обумовлює використання світ-системного підходу.

Розглянемо світ систем та системи навкруги нас. На сьогоднішній день на Землі проживає понад 7 млрд людей, але мало хто задумується про те, яким чином побудовано Всесвіт. Звісно, достовірної, точної і повної інформації про це ніхто з людей не має і напевно чи коли-небудь буде мати. Існують тільки здогадки, гіпотези і припущення. Але напевне можна сказати, що людство має шукати цю інформацію. Знайшовши її, люди перейдуть на нову ступінь розвитку. Але всі люди повинні хоча б мати уявлення про світ, у якому живуть.

Використовуючи доступну інформацію, можна припустити, що світ – це одна велика система. Під системою ми розуміємо множину пов'язаних між собою елементів, що утворюють єдине ціле, мають зв'язки із зовнішнім середовищем, і функціонують відповідно до мети об'єкта як цілого. У нашому розумінні є одна система, яку можна назвати «безкінечність», що містить у собі безліч інших систем. Схема організації цієї системи представлена на рисунку 1.

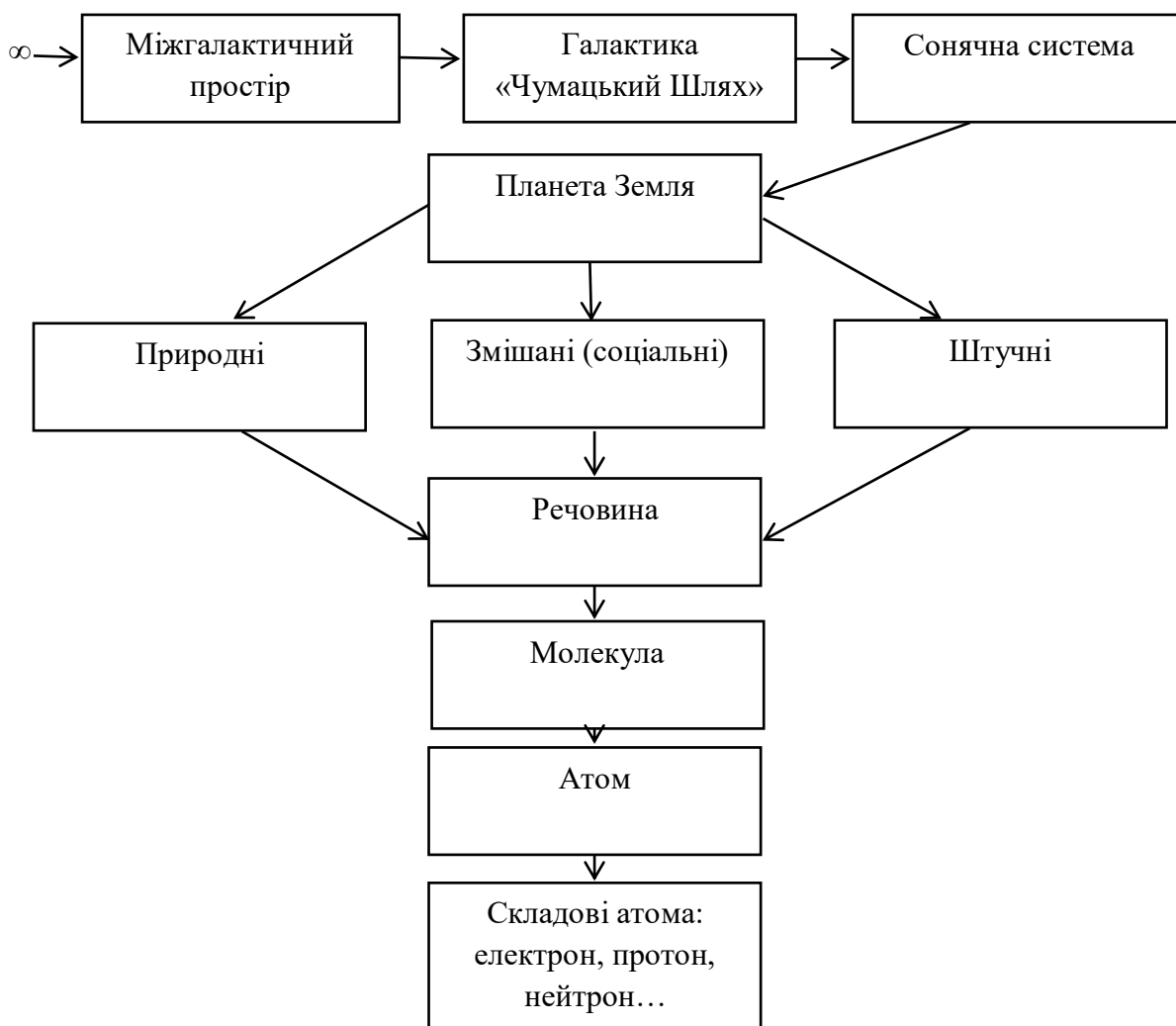

Рисунок 1 – Структура системи світу

Але потрібно ще довести, що Всесвіт, галактики, міжгалактичний простір є однією системою. Як сказано у визначенні, система – це сукупність взаємопов'язаних елементів і, оскільки з елементами зрозуміло – це будь-які тіла, що існують у Всесвіті, то треба з'ясувати, який між ними зв'язок.

На нашу думку, головним зв'язком є «Закон всесвітнього тяжіння», який показує, як взаємодіють два тіла (матеріальні точки) у просторі. Як доказ того, що всі елементи у просторі пов'язані, можна привести відкриття восьмої планети Сонячної системи – Нептун. Цю планету відкрили спочатку математики, обґрунтовуючи своє відкриття розбіжностями у проведених спостереженнях і розрахунках траєкторії руху сьомої планети – Урану. Саме це стало відправною точкою припущення, що з Ураном взаємодіє ще одне невідоме, велике тіло. Французький математик і астроном Урбен Левер'є передав розраховані ним координати

планети до Берлінської обсерваторії. Таким чином, 23 вересня 1846 року було відкрито нову планету.

Тому можна сказати, що Всесвіт, галактики, планети є однією системою, адже вони постійно взаємодіють між собою, і навіть незначна зміна одного елемента цієї великої системи призведе до зміни і самого Всесвіту, і «безкінечності».

Якщо брати менші масштаби і розглядати нашу планету, Землю, то ми з впевненістю можемо сказати, що наш світ складається з систем. Системи можуть включати багато різних групувань, але основним є групування їх у трьох підсистемах: технічна, біологічна, соціальна.

Технічні системи – це штучно створені сукупності елементів і відношень (зв'язків) між ними.

Біологічні системи – живий об'єкт чи система об'єктів різноманітної складності (клітина, тканина, орган, система органів, організм, біоценоз, екосистема, зрештою – біосфера).

Соціальні системи – це цілісні утворення, головним елементом яких є люди, їх зв'язки, взаємини та взаємодії між собою, а також соціальні інститути та організації, соціальні групи, спільноти, норми і цінності.

Усі системи на Землі можуть відрізнитися складом, властивостями, але всі вони завжди взаємодіють між собою і складають одну систему – планету Земля. Навіть кожен об'єкт на Землі можна представити, розглянути і розібрати як систему. Отже, наш світ можна вважати Світом Систем.

Вищезазначені погляди та аргументи складають основу формування системного мислення, що є дуже важливим у стратегічному управлінні організацією та забезпеченні дійсних засад її довгострокового розвитку. Такі світоглядні положення мають складати основу принципів підходів до аналізу організації як цілісного об'єкта. Застосування основних принципів та концептуальних ідей, положень системного підходу, описаних вище, при аналізі внутрішньої структури організації дасть змогу досконало дослідити об'єкт та побудувати логічну й обґрунтовану траєкторію його розвитку. Світоглядні ідеї системного підходу дозволять ґрунтовно аналізувати зовнішнє середовище організації, вибудовувати причинно-наслідкові зв'язки та виявляти закономірності динаміки соціально-економічних процесів поза організацією.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Петров Ю.П. Історія і філософія науки. Математика, обчислювальна техніка, інформатика / Юрій Петрович Петров. – Санкт-Петербург: БХВ-Петербург, 2005. – 448 с.

2. Голубенко А.Л. Теория технических систем: учеб. пособие для вузов / А.Л. Голубенко, А.С. Петров, А.Л. Кашура. – К.: Арістей, 2004.
3. Горбань О.М. Основы теории систем та системного аналізу / О.М. Горбань, В.Є. Бахрушин. – Запоріжжя, ГУ «ЗІДМУ», 2004.
4. Перегудов Ф.И. Введение в системный анализ / Ф.И. Перегудов, Ф.П. Тарасенко. – М.: Высшая школа, 1989.

Науковий керівник: к.е.н. Бондар Т.В.

Матеріали надійшли 18 грудня 2018 р.